

POSTANOWIENIE

14 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

na posiedzeniu niejawnym 14 grudnia 2023 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa Fundacji [...] w W.
przeciwko A.G.
o ochronę dóbr osobistych,
na skutek skargi kasacyjnej Fundacji [...] w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z 13 maja 2022 r., I AGa 329/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powódki na rzecz pozwanej tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) zł z odsetkami wynikającymi z art. 98 §1¹ k.p.c. za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 13 maja 2022 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi oddalił apelację powódki od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z 16 września 2021 r. oddalającego jej powództwo o ochronę dóbr osobistych.

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, powódka wskazała przyczyny kasacyjne określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłączną podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, skarżący, który jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał przyczynę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., powinien odpowiednio sformułować zagadnienie prawne, wskazać przepisy prawa, na których tle zagadnienie się wyłoniło oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą możliwość rozbieżnych ocen prawnych oraz świadczącą o istotności tego zagadnienia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, Nr 1, poz. 11; z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl.; z 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, niepubl.). Zagadnienie jest istotne, jeżeli jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla ukierunkowania praktyki sądowej i rozstrzygnięcia sprawy, w której zagadnienie powstało (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 września 2012 r., II CSK 180/12, niepubl. oraz z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl.), wywołuje poważne wątpliwości, a zarazem nie było dotychczas rozstrzygnięte w judykaturze albo dotychczasowe orzecznictwo wymaga zmiany (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, niepubl.).

Natomiast skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., jeżeli zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, niepubl.) i w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2015 r., III CSK 198/15, niepubl.; z 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, niepubl.; z 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16, niepubl.; z 27 października 2016 r., III CSK 217/16, niepubl.; z 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.; z 7 marca 2018 r., I CSK 664/17, niepubl.; z 18 kwietnia 2018 r., II CSK 726/17, niepubl.; z 5 października 2018 r., V CSK 168/18, niepubl.).

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powódka stwierdziła, że wyrok w sposób oczywisty narusza przepisy art. 23 k.c., art. 24 k.c. w zw. z art. 43 k.c. oraz art. 6 k.c., a także art. 664 § 1 k.c. Jednocześnie wskazała, że występują oczywiste zagadnienia prawne: 1. „czy w ramach art. 24 Kodeksu cywilnego dzwonienie do kontrahentów partnera biznesowego lub wypytywanie współpracowników partnera biznesowego - czy partner biznesowy ma problemy finansowe, w tym czy terminowo realizuje zobowiązania i w jakiej części - pomimo świadomości, iż partner biznesowy ma zgromadzone na posiadanych rachunkach bankowych kwoty pieniężne, którymi mógłby z góry, nawet „z dnia na dzień”, wypełnić wszelkie zobowiązania pieniężne wynikające z łączących strony zobowiązań (w tym przypadku umowy najmu nieruchomości), z zastrzeżeniem, że partner biznesowy uiszcza wynajmującemu czynsz najmu w pomniejszonej wysokości z przyczyn jasno wskazanych, tj. nieusunięcia zgłoszonych wad w najmowanej nieruchomości, stanowi naruszenie dóbr osobistych tego podmiotu poprzez próbę celowego wpłynięcia na utratę dobrego imienia oraz renomy, mając na względzie iż ten podmiot gospodarczy, będący najemcą, jest przedsiębiorcą; 2. „czy art. 664 § 1 Kodeksu cywilnego uprawnia najemcę do obniżenia czynszu

najmu w umowie zawartej na czas oznaczony z datą pewną na mocy jednostronnego oświadczenia najemcy skierowanego do wynajmującego w przypadku, gdy w najmowanej nieruchomości występują wady, a w jednostronnym oświadczeniu najemca wskazuje występujące lub ujawnione wady, zaś wynajmujący nie usuwa wad we wskazanym w umowie lub oświadczeniu terminie, a wady te nie były znane lub nie istniały na dzień zawarcia pomiędzy stronami umowy najmu, a w razie pozytywnej odpowiedzi na to pytanie - czy wynajmujący wypytując kontrahentów najemcy oraz jego współpracowników o sytuację finansową najemcy pomimo świadomości, co do powodu z jakiego najemca obniża czynsz w obniżonej wysokości, narusza dobra osobiste najemcy, o których mowa w art. 24 k.c. w zw. z art. 43 k.c., w postaci renomy oraz dobrego imienia”.

Stanowisko skarżącej jest wewnętrznie sprzeczne, jeżeli bowiem w sprawie rzeczywiście występuje istotne zagadnienie prawne, od którego wyjaśnienia zależy prawidłowe rozstrzygnięcie sprawy, to ewentualny błąd orzeczniczy popełniony przez sąd drugiej instancji nie może mieć tym samym charakteru oczywistego i podstawowego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 2016 r., sygn. akt I CSK 477/15, niepubl. i z dnia 19 kwietnia 2018 r., sygn. akt I CSK 707/17, niepubl.).

Sformułowane przez skarżącą wątpliwości nie stanowią zagadnień prawnych w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Nie zmierzają bowiem do rozstrzygnięcia abstrakcyjnego zagadnienia prawnego, a oceny konkretnych okoliczności sprawy i zaakceptowania zajętego przez powódkę stanowiska co do trafności rozstrzygnięcia. Przedstawione pytania i wspierająca je argumentacja nie odnosi się do żadnego problemu związanego z interpretacją przepisów prawa, lecz wyłącznie do zastosowania przepisów prawa w konkretnych okolicznościach faktycznych.

Skarżąca nie wykazała również, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Zgodnie z jednolitym stanowiskiem Sądu Najwyższego, wymaganie określone w art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c. nie jest tożsame z określonym w art. 398⁴ § 2 k.p.c., co oznacza, że skarżący powinien odrębnie przytoczyć podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie i odrębnie

uzasadnić wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, nawet jeżeli argumentacja prawna może się w pewnym zakresie pokrywać (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, Nr 10, poz. 156; z 5 czerwca 2001 r. IV CZ 45/01, OSNC 2001, Nr 10, poz. 157; z 10 stycznia 2003 r. VCZ 189/02, niepubl.; z 13 lipca 2007 r. III CSK 180/07, niepubl.; z 5 kwietnia 2017 r., II CSK 688/16, niepubl.; z 11 kwietnia 2018 r., V CSK 547/17, niepubl.; z 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 567/17, niepubl.). Uzasadnienie oczywistej zasadności skargi nie może więc poprzestawać na odwołaniu do naruszeń prawa wskazanych w podstawach kasacyjnych. Uzasadnienia przyczyn kasacyjnych, kwalifikujących przyjęcie skargi do rozpoznania, Sąd Najwyższy nie może doszukiwać się w uzasadnieniu podstaw, niezależnie od tego, że chodzi w tym wypadku o zupełnie odmienne metody argumentowania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 grudnia 2006 r., III CZ 93/06; niepubl., z 18 kwietnia 2012 r., I CSK 520/11, niepubl. oraz z 31 stycznia 2020 r., II CSK 432/19, niepubl.).

Szczątkowa argumentacja przedstawiona na uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z jednej strony zdaje się opierać na twierdzeniu, że pozwana wypytyując współpracowników stron oraz kontrahentów powódki, czy mają problemy finansowe z powódką, informowała ich, że to ona ma problemy finansowe z powódką, z drugiej zaś – na tezie, że podnosiła w tych rozmowach, iż to powódka ma problemy finansowe i jest niewypłacalna. Jednakże poczynione w sprawie i wiążące Sąd Najwyższy (por. art. 398¹³ § 2 k.p.c.) ustalenia faktyczne nie stanowią podstawy dla stwierdzenia, że pozwana rozpowszechniała wśród współpracowników powódki oraz jej kontrahentów nieprawdziwe informacje o problemach finansowych powódki oraz jej niewypłacalności. Analiza uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie uzasadnia też wniosku, że o oczywistym naruszeniu wskazanych przez skarżącą przepisów świadczy dokonana w nim ocena, iż działania pozwanej miały na celu ustalenie kondycji finansowej powódki, w związku z nieregulowaniem przez nią należności z tytułu najmu, nie zaś rozpowszechnianie informacji o jego niewypłacalności. Z motywów zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd Apelacyjny ustalił treść rozmów pozwanej, a także kontekst sytuacyjny, w jakim zostały przeprowadzone, rozumienie zapytań pozwanej i ich odbiór przez adresatów tych zapytań, a także badał to, czy zapytania skarżącej stały się lub

mogły stać się podstawą negatywnych ocen powódki. We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżąca nie przedstawiła argumentów wykazujących oczywistą zasadność twierdzeń podważających powyższe oceny i świadczących o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej w rozumieniu przyjętym w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Apelacyjny orzekł, jak w sentencji.

[ał]

(K.L.)

